

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.369/2024/8. szám

A felperes:

a személyesen eljáró felperes neve (felperes lakcíme)

Az alperes:

alperes neve (alperes lakcíme)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Tenke Anna ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Személyiségi jogok megsértésének megállapítása és egyéb

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Szegedi Törvényszék 13.P.20.180/2023/14.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes 13.P.20.180/2023/15.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 30 000 (harmincezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal illetékbevételei számlájára – 80 000 (nyolcvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A tényállás

[1] A felperes felelős akkreditált közbeszerzési tanácsadóként működött közre a nagyközség neve Nagyközség Önkormányzata mint ajánlatkérő részére „nagyközség neve csapadékvíz hálózatának fejlesztése” tárgyában lefolytatott közbeszerzési eljárásban.

[2] Az alperes a projekthez kapcsolódóan 2023. március 20. napján és 2023. március 31. napján közérdekű adatigényléssel fordult a felpereshez, aki arra válaszolt.

[3] Az alperes 2023. március 20. napján feljelentéssel élt a főügyészség neve Főügyészségen bűncselekmények gyanúja miatt, valamint a közérdekvédelmi jogkör által biztosított ügyészi intézkedést kért. A projekttel összefüggő egyes tények ismertetését követően a feljelentés a következőket tartalmazza:

„Az engedélyezett 2000 m³ tározótérrel szemben 12674 m³ kitermelését árazták be. Ez közel 6,5x nagyobb kitermelés, mint amire a pályázat, illetve az engedély szól. A jelentős költség tétel, nem a pályázati célt szolgálja és eltér a vízjogi létesítési engedélyben rögzített 2000 m³ tározó kapacitástól.

Álláspontom szerint, a fentebb felsorolt okiratok és adatok megalapozzák annak gyanúját, hogy a hamis (tartalmú) okiratokkal szereztek létesítési vízjogi engedélyt és írtak ki-, folytattak le közbeszerzési eljárást, aminek az eredménye súlyosan kihat az elnyert Unió pályázati támogatás jogszerű felhasználására is.

A közérdek sérelme akként valósul meg, hogy az előzményekben leírtakon túl a kettőnél több személy közreműködése eredményeként felszámolásra és károsításra kerül egy jelentős természeti érték, amit velem egyezően egy természetvédelmi, környezetvédelmi szakértő, aki a területet ismeri ekként erősíti meg: (...)”

„A fenti magatartással álláspontom szerint a közreműködő személyek közrehatása folytán mások jogtalan előnyhöz jutnak, míg a költségvetésnek anyagi hátrányt okoznak.”

„A feltárt körülmények külön-külön is számos közbiztonsági bűncselekmények gyanúját kelti, de itt felmerült a szervezettség, kettőnél több érintett személy bűnös közreműködése, ami által jogellenesen használnak fel Uniós forrást, aminek az eredeti célkitűzését nem szolgáló, mellette jogszerű engedély nélkül felépített földépítményt finanszírozva, az eredeti 2000 m³-t többszörösen meghaladóan.”

[4] A feljelentésben az alperes név szerint említi a felperest, egyrészt a tények előadása körében, másrészt a projekt résztvevőinek felsorolásánál.

[5] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal bünyügyi igazgatóság főosztályának neve Megyei Főosztálya 61003/212/2023.bü. számú határozatával a feljelentést elutasította. Eljárása során a felperestől csupán telefonon kért tájékoztatást, a felperes személyes meghallgatása, vele szembeni intézkedés nem történt.

[6] A felperes a feljelentésről és annak elutasításáról nagyközség neve Nagyközség Jegyzőjétől kapott anonimizált okiratokból szerzett tudomást.

[7] A felperes fizetési meghagyást kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyben az alperest 1 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére kérte kötelezni a feljelentéssel okozott személyiségi jogsértés miatt. A perré alakulás esetén illetékes bírósággal a Szegedi Járásbíróságot jelölte meg.

[8] A fizetési meghagyást közjegyző neve közjegyző kibocsátotta, majd az alperes ellentmondására tekintettelÜ/...../2023/5. számú végzésével értesítette a felperest az eljárás perré alakulásáról, és felhívta a keresetnek a Szegedi Járásbíróságon való 15 napon belüli előterjesztésére. A végzést a felperes 2023. szeptember 18. napján vette át.

[9] A közjegyző a fizetési meghagyásos eljárás iratanyagát megküldte a Szegedi Járásbíróság részére, amely 22.P.21.860/2023/3. számú végzésével az eljárást megszüntette, mivel a közjegyző felhívásában megjelölt bíróságon a megadott határidőn belül a keresetet nem terjesztette elő és illetékfizetési kötelezettségének sem tett eleget. A járásbíróság végzését a felperes fellebbezése folytán eljáró Szegedi Törvényszék a 2023. december 5. napján kelt 2.Pkf.20.648/2023/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[10] A felperes a 2023. szeptember 27. napján, a közjegyzői ügyszám feltüntetése mellett a fizetési meghagyásos eljárási előzményre utalással és a közjegyzői felhívás másolatának melléklésével a perben elsőfokon eljáró Szegedi Törvényszéken előterjesztett keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes a 2023. március 20. napján kelt feljelentésében tett kijelentésekkel megsértette a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát. Kérte továbbá, hogy kötelezze az alperest 1 000 000 forint sérelemdíj megfizetésére. Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (1) bekezdését, 2:43. § d) pontját, 2:45. § (2) bekezdését, 2:51. § (1) bekezdés a) pontját és 2:52. §-t jelölte meg.

[11] Állította, az alperes feljelentéséből az olvasható ki, hogy a felperest is azon személyek közé sorolja, akiknek a tevékenységével, bűnös közreműködésével hamis okiratok alapján írták ki a közbeszerzési eljárást, jogellenesen használtak fel uniós forrást, számoltak fel és károsítottak egy jelentős természeti értéket, mások jogtalan előnyhöz jutnak, a költségvetés számára pedig anyagi hátrány keletkezett, amely által megvalósul a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396-397. §-ai szerinti költségvetési csalás bűncselekménye. Érvéle szerint a feljelentésben a személyére vonatkozóan az alperes tényállításokat tett, amelyek sértőek és valótlanok, miután a nyomozóhatóság a feljelentést elutasította. Kitért arra, az alperes magatartása rosszhiszemű, mivel a közérdekű adatigénylésre adott válasz bevárása nélkül tette meg a feljelentést. A feljelentés alapjául szolgáló tényállást így nem kívánta megismerni, a feljelentés a hátrányokozáson túl másra nem irányulhatott.

[12] Az alperes alaki védekezése kapcsán a 2024. február 26. napján érkezett válasziratában előadta, nem kizárólag olyan követelést érvényesít, amely csak fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíthető. A keresetlevelet továbbá a közjegyzői felhívásban megadott határidő elteltét megelőzően benyújtotta, így az elsőfokú bíróságnak megfelelő idő állt rendelkezésre ahhoz, hogy a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 258. § (2) bekezdése alapján a keresetlevelet megküldje a közjegyző felhívása szerinti bíróságnak. Véleménye szerint ugyanakkor az eljárás megszüntetésének nincs helye, ugyanis a kereset a fizetési meghagyásos eljárástól függetlenül, önállóan is elbírálnak, tekintettel arra, hogy a kereseti kérelmek nem kizárólag fizetési meghagyással érvényesíthetők, és az illetékeljegyzési jog folytán az illetékfizetési kötelezettségét sem mulasztotta el.

[13] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen alaki védekezésneként az eljárás megszüntetését, míg ennek hiányában a kereset visszautasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes a fizetési meghagyásos eljárási előzményre utaló keresetét a közjegyző felhívásában megjelölt bíróságon és a megadott határidőn belül nem terjesztette elő, ezért a Pp. 259. § (1) bekezdése alkalmazandó. A kereset visszautasítása szükségességének okaként a Pp. 254. § (2) bekezdésére hivatkozott, mivel a pertárgy értéke nem éri el a 3 000 000 forintot, ezért a követelés kizárólag fizetési meghagyásos eljárásban érvényesíthető.

[14] Érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Megítélése szerint a feljelentésében nem állította, hogy bárki bűncselekményt követetett volna el, ennek kivizsgálására kérte a nyomozó hatóságot. Önmagában az a tény, hogy a felperest tanúként meghallgatták, a jó hírnév megsértésének megállapítására nem alkalmas.

Az elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 300 000 forint perköltséget és az államnak 60 000 forint eljárási illetéket.

[16] Határozatának indokolása szerint a felperes nem a Pp. 257. § (1) bekezdésében foglaltaknak és nem a közjegyző tájékoztatásának megfelelően járt el, mivel keresetét nem a közjegyző végzésében feltüntetett bíróságon terjesztette elő. A keresetlevele ugyanakkor megfelel a Pp. 170. §-ában szabályozottaknak, és miután személyiségi jogsértés megállapítása iránti igényt is érvényesített, a fizetési meghagyástól függetlenül is elbírálható. Ezért az alperes eljárás megszüntetése iránti kérelmét megalapozatlannak találta.

[17] Kifejtette, az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdésén alapuló Ptk. 2:40. § (1) és (2) bekezdése szerinti jóhírnévhez, becsülethez való fűződő személyiségi védelme és az Alaptörvény XXIV. és XXVI. cikkében szabályozott tisztességes eljáráshoz való és a bírósághoz fordulás alapjogából fakadó törvény által biztosított eljárási jogok gyakorlása áll egymással szemben. Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (2) bekezdésével nem egyeztethető össze a Ptk. 2:45. §-a, 2:51. §-a és 2:52. §-a rendelkezéseinek olyan értelmezése, amely korlátozná a feleket eljárási jogaik jóhiszemű gyakorlásában az által, hogy folyamatosan eltiltással, abbahagyásra kötelezéssel vagy sérelemdíj megfizetésével kell számolnia. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXV. cikkében foglaltakra figyelemmel tehát senkit nem érhet hátrány azért, mert jogai érvényesítése, illetve megóvása érdekében fellép, és az általa relevánsnak tartott információkat a hatóságok rendelkezésére bocsátja.

[18] Megállapította, az alperes egy általa nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően és véleménye szerint bűncselekmény elkövetésének lehetőségét is felvető anomáliák miatt tett feljelentést, amelyben bizonyítékként megjelölte a felperes által a közbeszerzési eljárás keretében készített dokumentumokat és a bizonyítékok sorában megjelölte a felperes nevét, elérhetőségét. Nem tett azonban olyan kijelentést, hogy a felperes a közbeszerzési eljárás során az ahhoz kapcsolódó tevékenységével bűncselekményt követett el. Nem tartalmaz továbbá a feljelentés olyan nyilatkozatot, amely a felperesre nézve sértő állítás, kifejezőmódja miatt vagy nyilvánvalóan az adott eljárással össze nem függő, nem az eljárás előrevitelét célzó, a másikat indokolatlanul bántó öncélú gyalázkodás lenne. Úgy ítélte, az alperes a feljelentés megtételekor nem lépte túl a jóhiszemű joggyakorlás feltételeit, amelybe bele tartozik az is, hogy téves tudomása van valamilyen tényről, tévesen ítél meg logikai összefüggéseket, jelentőséget tulajdonít nem releváns körülményeknek, téves következtetéseket von le akár egy cselekmény motivációja vagy büntetőjogi értékelése körében. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a feljelentés esetében a jóhiszemű joggyakorlás keretei között maradván nem volt a felperes jóhírnévét vagy becsületét sértő közlés.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[19] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan a keresete szerinti megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak a Pp. 258. § (2) bekezdése alapján a keresetet tartalmazó iratot és annak mellékleteit haladéktalanul meg kellett volna küldenie a Szegedi Járásbíróság részére, mivel a keresetet tartalmazó irat már az első oldalon félkövér betűtípussal kiemelve tartalmazza az ügyszám és az eljáró közjegyző megjelölésével a fizetési meghagyásos eljárásra való utalást, és ahhoz a közjegyző felhívását is csatolta. E jogszabályi kötelezettség elmulasztásával az elsőfokú bíróság jogalap nélkül folytatta le az eljárást, amely eljárási szabálysértés az eljárás megismétlésével orvosolható.

[20] Az ügy érdemét illetően hivatkozott arra, a jóhírnév megsértését megalapozó tényállításnak nem kell a személyre vonatkozó nyílt közlésnek lenni. Az ilyen tényállítás kifejezhető burkolt, kétértelmű, sejtett célzásokkal is. Az alperes pedig a feljelentésben burkoltan ugyan, de bűncselekmény elkövetésével vádolta meg, mivel egyértelműen a büntetőeljárás megindítását, a büntetőjogi felelősségre vonást kívánta. Utalt arra, amennyiben az alperes nem kívánta volna célzottan a feljelentésben megjelölt személyek büntetőjogi felelősségre vonását, lehetősége lett volna a feljelentést kifejezetten ismeretlen tettes ellen megtenni. Hangsúlyozta, a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását valótlan tényállításra alapította, amely esetében nincs jelentősége, hogy az alperes nem tett gyalázkodó, kifejezésmódjában sértő nyilatkozatot.

[21] Érvelése szerint az alperes eljárása jóhiszemű joggyakorlásnak sem minősül, mivel egy általa vélt természetkárosító cselekménnyel szemben azonban büntetőeljárási eszköz alkalmazásához fordult, holott igényei érvényesítésére, észrevételeinek jelzésére egyéb jogi út is rendelkezésre állt volna. A feljelentés pedig nyilvánvalóan alkalmatlan eszköz az alperes valószínűsíthető céljának elérésére, mivel nem a büntetőeljárás során eljáró nyomozóhatóság, vádhatóság, illetve bíróság hatáskörébe tartozik a természetvédelmi értékek megóvása iránti intézkedések megtétele. Ezen ismeretekkel az alperesnek is tisztában kell lennie, így a feljelentés megtételével célja kizárólag az érintettek számára a legsúlyosabb szankció alkalmazásával fenyegető eljárás megindítása volt. Kiemelte, a büntetőeljárás megindítását eredményező jogi aktus a társadalmi konfliktusok rendezésének azon végső eszköze, amely kivételes esetben kerülhet alkalmazásra. Ez következik a büntetőjog ultima ratio jellegéből, továbbá abból is, hogy a valótlan tényállítást alkalmazó feljelentést a Btk. 268. §-a kifejezetten büntetni rendeli. Utalt arra is, az alperes úgy tette meg a feljelentést, hogy a közérdekű adatigénylésre adott választ nem várta meg. Ezért nem állt szándékában a valóság megismerése, és nem tanúsította a minimálisan elvárható gondosságot sem az alapul szolgáló ügy tényállásának körülményeinek megismerése érdekében. Mindezek alapján megállapíthatónak tartotta a Ptk. 2:45. § (2) bekezdésében védett jóhírnévhez való jog megsértését.

[22] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult.

Az ítéletábra döntésének indokai

[23] A fellebbezés alaptalan.

[24] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nem csak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy az milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[25] Ennek megfelelően a másodfokú eljárásban egyrészt a keresetlevélnek a közjegyző felhívása szerinti bíróság részére történő megküldése elmulasztásával összefüggésben a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör, másrészt az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfellelése vonatkozásában a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására volt lehetőség.

[26] Elsőként az ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelem kapcsán a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság vétett-e eljárási szabálysértést a keresetlevélnek közjegyzői felhívás szerinti bíróság részére történő megküldése elmulasztásával.

[27] A felperes az alperes által 2023. március 20. napján tett feljelentésben foglaltak miatt a jóhírnévhez való jog megsértésére alapítottan fizetési meghagyással 1 000 000 forint összegű sérelemdíj iránt érvényesített igényt, amelyre vonatkozó kérelmében a perré alakulás esetére illetékes bírósággént a Szegedi Járásbíróságot jelölte meg. A közjegyző a fizetési meghagyásos eljárás iratanyagát megküldte a Szegedi Járásbíróságnak, és az alperes ellentmondásáról szóló értesítéssel egyidejűleg felhívta a felperest a keresetének – a fizetési meghagyás iránti kérelemben megjelölteknek megfelelően – a Szegedi Járásbíróságon történő 15 napon belüli előterjesztésére. Ezt követően terjesztette elő a felperes a fizetési meghagyásos eljárási előzményre utalással, de nem a közjegyző felhívásában feltüntetett bíróságon a fenti összegű sérelemdíj mellett a jóhírnévhez való jog megsértésének megállapítására is irányuló keresetet tartalmazó iratot, amelyhez melléklete a közjegyző felhívásának másolatát.

[28] A fizetési meghagyással szemben kellő időben előterjesztett ellentmondás esetében a közjegyzőnek – egyebek mellett – a fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény (a továbbiakban: Fmhvt.) 37. § (3) bekezdés a) pontja alapján az ellentmondásról szóló értesítéssel egyidejűleg arra kell felhívnia a felperest, hogy tizenöt napon belül nyújtson be a Pp. 257. §-a szerinti keresetet tartalmazó iratot a felhívásban megjelölt bíróságon. Ennek megfelelően rendelkezik akként a Pp. 257. § (1) bekezdése, hogy a felperes a közjegyzőnek az Fmhvt. 37. § (3) bekezdése szerinti felhívása kézbesítésétől számított tizenöt napon belül köteles az eljárási illetéket kiegészíteni és keresetét a keresetlevélre, valamint mellékleteire vonatkozó rendelkezéseknek megfelelő tartalmú iratban előterjesztetni a közjegyző felhívásában megjelölt bíróságon. Az irat bevezető részében utalni kell – a közjegyzői ügyszám feltüntetése mellett – a per fizetési meghagyásos eljárási előzményére, és az irathoz mellékelni kell a közjegyző felhívásának másolatát. A felperes

tehát nem bírálhatja felül a közjegyző végzésében foglaltakat: akár hatáskörrel és illetékességgel rendelkezőnek tartja a megjelölt bíróságot, akár nem, köteles annál előterjeszteni a keresetet tartalmazó iratot. Ha ez a bíróság hatáskörrel vagy illetékességgel nem rendelkezik, annak kell a Pp. 258. § (3) bekezdésére figyelemmel rendelkezni az ügy áttételéről. Amennyiben pedig a felperes a keresetet tartalmazó iratot nem a közjegyző felhívásában megjelölt bíróságon nyújtja be, azt a Pp. 258. § (2) bekezdése értelmében a bíróságnak – az áttétel szabályainak mellőzésével – haladéktalanul meg kell küldenie a közjegyző felhívása szerinti bíróságnak. E jogszabályi rendelkezés alapján így az elsőfokú bíróságnak haladéktalanul meg kellett volna küldeni a keresetet tartalmazó iratot a Szegedi Járásbíróságnak, mivel abban a felperes a fizetési meghagyásos eljárási előzményre utalt és csatolta a közjegyző felhívó végzését is. Ezt azonban az elsőfokú bíróság elmulasztotta, amellyel lényeges eljárási szabálysértést vétett.

[29] Az ilyen eljárási szabálysértés ugyanakkor ún. mérlegelhető hatályon kívül helyezési ok lehet, amelyet illetően a Pp. 381. §-a akként rendelkezik, hogy a hatályon kívül helyezésre akkor kerülhet sor, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű. A hatályon kívül helyezés konjunktív feltétele tehát a lényeges eljárási szabálysértés mellett az is, hogy az az ügy érdemi eldöntésére kihatással legyen és a másodfokú eljárásban ne legyen lehetséges vagy észszerű az orvoslása. Erre figyelemmel a továbbiakban az ítéltábla a megállapított eljárási szabálysértés kapcsán azt vizsgálta, hogy az kihatott-e az ügy érdemi eldöntésére.

[30] A felperes által előterjesztett keresetet tartalmazó irat megfelel a Pp. 170. §-ában a keresetlevélre vonatkozó meghatározott követelményeknek, és a kereseti kérelemben megjelölt követelések esetében nem szükséges először fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezni, mivel a felperes nem kizárólag pénz fizetésére irányuló lejárt követelést érvényesített, hanem a személyiségi jogsértésnek a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti objektív, nem pénz fizetésére irányuló szankcióját. Ezért fennáll a lehetősége a kereset önállóan való elbírálhatóságának, amelyre – az alperesnek az eljárás megszüntetésére irányuló alaki védekezésével összefüggésben – a felperes hivatkozott is válasziratában, azaz a fizetési meghagyásos eljárási előzménytől függetlenül is kérte a keresete érdemi elbírálását. Ezt pedig nem akadályozta, hogy a fizetési meghagyás alapján, az iratanyag közjegyző általi megküldését követően a Szegedi Járásbíróságon indult peres eljárás. Ez a per ugyanis a felperesnek a kereset önálló elbírálására irányuló nyilatkozatát tartalmazó válaszirata előterjesztésének és az elsőfokú ítélet meghozatalának időpontjában – a Szegedi Törvényszék 2023. december 5. napján kelt végzésével – már jogerősen befejeződött az eljárás Pp. 259. § (1) bekezdése szerinti megszüntetésével, amely határozathoz a Pp. 360. § (1) bekezdésére figyelemmel anyagi jogerőhatás nem fűződik. Ezért a Pp. 176. § (1) bekezdés d) pontja és az arra visszautaló Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alkalmazásának utóbb a perben már nem volt helye. Lényeges továbbá, a fizetési meghagyásos eljárási előzményre utalással előterjesztett keresetet tartalmazó irat folytán indult perre a 30 000 000 forint összeget meg nem haladó sérelemdíjjal – ezt kizáró jogszabályi rendelkezés hiányában – valódi tárgyi keresethalmazatot képező, a személyiségi jogsértés Ptk. 2:52. § (1) bekezdés a) pontja szerinti objektív jogkövetkezmény érvényesítésére tekintettel a Pp. 20. § (1) és (4) bekezdése értelmében a járásbíróságnak nem lett volna hatásköre, így a pert a keresetet tartalmazó irat határidőben való érkezése esetén át kellett volna tennie a törvényszékhez. Ezért a keresetről ebben az esetben is ugyancsak az elsőfokon eljáró törvényszék döntött volna. Az önálló

keresetként történő elbírálásnak csupán annyi a következménye, hogy a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztésének és kézbesítésének a keresetlevél előterjesztésével és közlésével azonos joghatásai [Pp. 256. § (1) és (2) bekezdés] nem maradtak fenn, amelynek azonban a perben jelentősége nem volt. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság fenti eljárási szabálysértése az ügy érdemi eldöntésére nem hatott ki, a kereset az elsőfokú bíróság által érdemben elbíráható volt, így az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-a szerinti hatályon kívül helyezése nem volt indokolt.

[31] Ezt követően – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény hiányában – az ítéletábra a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelését vizsgálta.

[32] A felperes keresetében és fellebbezésében az alperes által 2023. március 20. napján tett feljelentéssel kapcsolatban állította a jóhírnévhez való személyiségi joga megsértését.

[33] A Ptk. 2:45. § (2) bekezdése értelmében a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő valótlan tényt állít vagy híresztel, vagy valós tényt hamis színben tüntet fel. A polgári jogban a jóhírnévhez való jog tehát azt az érdeket védi, hogy az érintett személlyel kapcsolatban kialakult vagy kialakulóban lévő megítélés valós tényeken alapuljon. A Ptk. 2:45. § (1) bekezdése minden személynek – embernek és más jogalanyának – védi a jóhírnevét, függetlenül attól, hogy az adott személy egy adott ismertségben vagy ismeretségi körben ténylegesen rendelkezik-e jóhírnévvel vagy sem. A hírnévvédelem ugyanis azt célozza, hogy a természetes vagy jogi személyről alkotott kép valós tényekből levont következtetések eredményeként álljon össze. Nem szükséges hozzá az, hogy ténylegesen romoljon az érintettől kialakult kép, elegendő a valótlan tény erre való alkalmassága is. A bíróságnak a jóhírnévsértés vizsgálata során nem a felperes szubjektív sértettség érzéséből kell kiindulnia, hanem egyfajta külső, objektív mércét kell alkalmaznia annak elbírálásakor, hogy a kifogásolt közlések alkalmasak-e a jogosult személyének hátrányos megítélésének kialakítására vagy sem.

[34] A büntetőeljárásokhoz kapcsolódóan állított személyiségi jogsértések megítélése kapcsán a Kúria Pfv.IV.21.161/2022/6. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatában rámutatott, hogy a büntetőeljárás közjogi szerepe, funkciója miatt a jóhírnév megsértésének elbírálásánál speciális szempontok érvényesülnek. Önmagában a büntetőeljárás kezdeményezése nem sérti a feljelentett személy személyiségi jogait még akkor sem, ha az eljárás nem vezet elmarasztalásra. A feljelentés akkor sért személyiségi jogokat, ha a feljelentő a jogait visszaélészerűen gyakorolja, tudatosan valótlan tényt állít, vagy kifejezőmódjában indokolatlanul bántó, sértő kifejezéseket használ (Kúria Pfv.III.22.354/2016/14., Pfv.IV.21.592/2017/4., Pfv.IV.20.136/2020/13.). A feljelentésben tett tényállítások önmagukban és a büntetőeljárás kimenetelétől függően csak kivételesen, többlétevényállási elemek megvalósulása esetén lehetnek személyiségi jogot sértők. A feljelentésben – annak funkciója, célja miatt – olyan tényállítások is szerepelhetnek, amelynek más körülmények között (polgári perben) akár valótlan tények, vagy valós tény hamis színben való feltüntetése minősülnének, ha nyilvánosságra hozzák ezeket. A megindult büntetőeljárás célja a büntetőjogi felelősségre vonáshoz szükséges tények, bizonyítékok megítélése, amely nem a feljelentő jogi minősítésétől, hanem az eljáró hatóság megítélésétől függ. A feljelentést mint hatósághoz címzett nyilatkozatot – az Alaptörvény XVIII. cikk. (2)

bekezdésében biztosított ártatlanság véelme miatt – pedig törvényi felhatalmazás nélkül a hatóságon kívül más személy nem ismerheti meg, ez biztosítja a gyanúsított személyiségi jogainak a védelmét.

[35] Ezért önmagában az, hogy az alperes az általa a feljelentésben – még ha ezzel a bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe is hozta – a sérelmezett magatartás leírása során és a projektben résztvevő személyek felsorolásában a felperest is feltüntette, nem sérti a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát. Ezt ugyanis az alperes a cselekmény teljes körű leírása érdekében tette, és a felperes nem vitatottan közreműködött a feljelentéssel érintett projektben. Azt pedig a felperes a fellebbezésében sem állította, hogy az alperes kifejezőmódjában indokoltanul bántó vagy sértő kifejezéseket használt volna.

[36] Alaptalanul kifogásolta a felperes fellebbezésében azt is, hogy az alperes a feljelentéssel a jogait visszaélészerűen gyakorolta volna. Kétségtelen, az alperes a feljelentés megtételekor nem várta meg a közérdekű adatigénylésére a felperes által adott választ. Ennek azonban nincs jelentősége, mivel az nem adott magyarázatot arra a feljelentés alapját képező körülményre, miszerint többszörösen eltér a kialakítandó víztározó és a kitermelendő földmennyiség térfogata. A büntetőeljárás kezdeményezését továbbá nem korlátozza, hogy a büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben az ultima ratio. Ez ugyanis azt jelenti – mint ahogyan arra az Alkotmánybíróság a 30/1992. (V.26.) AB határozatának IV.4. pontjában rámutatott –, hogy a büntetőjogi társadalmi rendeltetése az, hogy a jogrendszer egészének szankciós záróköve legyen. A büntetőjogi szankció, a büntetés szerepe és rendeltetése a jogi és erkölcsi normák épségének fenntartása akkor, amikor már más jogágak szankciói nem segítenek. E jogelv tartalmi követelménye az, hogy valamely magatartás büntetendővé nyilvánításának szükségességét szigorú mércével kell megítélni: a különböző életviszonyok, erkölcsi és jogi normák védelmében az emberi jogokat és szabadságokat szükségképpen korlátozó büntetőjogi eszközrendszert csak a feltétlenül szükséges esetben és arányos mértékben indokolt igénybe venni, akkor, ha az alkotmányos vagy az Alaptörvényre visszavezethető állami, társadalmi, gazdasági célok, értékek megóvása más módon nem lehetséges. Ez a jogelv tehát – a felperes fellebbezési érvelésével ellentétben – nem az egyén, hanem az állam számára fogalmaz meg korlátokat. Következésképpen az, hogy az alperes az általa jogsértőnek vélt magatartás miatt büntetőeljárást kezdeményezett esetlegesen más eljárás helyett, nem értékelhető rosszhiszemű magatartásként. Mindemellett – a felperes állításával szemben – az alperesnek nem önmagában a büntetőeljárás kezdeményezésével volt célja a védett természeti értékek megóvása, mivel ez utóbbi érdekében a feljelentést is tartalmazó beadványában kifejezetten az ügyészség közérdekvédelmi jogköre által biztosított azonnali ügyészi intézkedést [az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 1. § (2) bekezdés] is kért. A feljelentés a természeti értékek megóvásán túl a büntetőjogi felelősségre vonásra irányult, így azzal nem volt az alperesnek olyan célja, amely a büntetőeljárás rendeltetésével nyilvánvalóan ellentétes lett volna.

[37] Mindezek alapján helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes a feljelentésben foglaltakkal a felperes jóhírnévét nem sértette meg.

[38] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[39] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles megtéríteni az alperesnek a jogi képviselével kapcsolatban felmerült másodfokú perköltségét. Az alperes az ügyvédi munkadíjat a jogi képviselővel létrejött megbízási szerződésre alapította, amelyben a munkadíjat az eljárásra vonatkozóan meghatározott összegben (150 000 forint) kötötték ki. Az ítéltábla azonban ennek az összegnek a mérséklését tartotta indokoltnak a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján. A másodfokú eljárásban ugyanis ügyvédi tevékenységként kizárólag a Pp. 372. § (2) bekezdése szerinti határidőn belül benyújtott beadvány volt figyelembe vehető, amely a fellebbezési kérelem részletes indokainak előterjesztésére irányuló és elutasított határidő hosszabbítás iránti kérelmen túl a fellebbezés kapcsán csupán az elsőfokú ítélet helybenhagyására vonatkozó kérelmet tartalmaz. Ezért az ítéltábla az alperes jogi képviselőjének a kifejtett tevékenységével arányban álló ügyvédi munkadíja összegét a felszámított összeghez képest mérsékelve, mindösszesen 30 000 forintban határozta meg.

[40] A feleket az ügyben az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 62. § (2) bekezdés f) pontja alapján megillető illetékeljegyzési jog folytán előzetesen meg nem fizetett fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 102. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles.

[41] Tájékoztatja a felperest, hogy

- az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018. számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie,

- megfizetése során közleményként fel kell tüntetni adóazonosító számát, valamint az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot.

Figyelmezteti a felperest, amennyiben az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Szeged, 2025. február 26.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

táblabíró

előadó bíró